

Een loflied op de tijd

Preek over Prediker 3:1

Te lezen: Prediker 3:1-15

Het bijbelgedeelte dat we lezen is een loflied op de tijd. Morgen zijn we allemaal, op onze eigen wijze, bezig met de tijd. Oud en Nieuw: jaaroverzichten, in kranten en op de TV. Een ieder heeft zijn herinneringen aan persoonlijke hoogte- en dieptepunten van het afgelopen jaar, wat een tijden! En tegen twaalfen morgenavond heffen we het glas op een gelukkig Nieuwjaar. 2008 al weer! Waar blijft de tijd!

Ik had begrepen dat de Baptistengemeente Amersfoort morgen geen oudjaarsdienst zal hebben. Ik hoefde er geen moment over na te denken om dan van deze dienst een soort oudjaarsdienst te maken. Ik heb het altijd al gehad. Maar naarmate ik ouder word raak ik steeds meer gefascineerd door de tijd. En door de plek die tijd in het geloof inneemt.

Prediker 3 is een loflied op de tijd. Vers 1 zet meteen de toon:

‘Voor alles wat gebeurt is er een uur,
een tijd voor alles wat er is onder de hemel’.

En dan worden er in 7 verzen 28 soorten tijd opgenoemd. 28 tijden die twee-aan-twee door de bijbeltekst walsen.

Het eerste danspaar: ‘er is een tijd om te baren en een tijd om te sterven’.

Meteen daarop verschijnt het tweede danspaar: ‘een tijd om te planten en een tijd om te rooien’.

Baren en sterven. Planten en rooien. Steeds een paar van uiterste tegenstellingen. En ze trappen elkaar niet op de tenen. Precies in de maat dansen ze de dans van het leven. Met nog twaalf andere paren. Breken en bouwen. Huilen en lachen. Liefhebben en haten. En dan nog negen paren. De dans van het leven.

‘Voor alles wat er gebeurt is er een uur,
een tijd voor alles wat er is onder de hemel’.

Wat zich hier aan je opdringt: de tijd is niet zoiets als een leeg glas, dat je naar believe kunt vullen, met waar je net trek in hebt: appelsap, jus d’orange of een biertje.

Tijd als een lege ruimte.... dat hebben we in de vakantie. Vacant betekent ‘leeg’. Tijd als zelf te vullen lege ruimte. Dat is vrije tijd. De vraag aan een zaterdagse ontbijttafel: ‘wat zullen we vandaag eens gaan doen?’

Maar vakantie en vrije zaterdagen zijn niet representatief voor het leven.

‘... een tijd voor alles wat er is onder de hemel’.

Dat roept herinneringen op aan mijn kinderjaren. Om zes uur ’s avonds had mijn moeder het eten op tafel en dan riep ze: ‘Eten!’ Dan was je net lekker bezig met je huiswerk en je had bijna een moeilijke wiskundesom opgelost....

Of je was buiten aan het badmintonnen en het partijtje was bijna uitgespeeld. Maar neen.....: ‘Het is nu etenstijd!’ Waarom nou? Anders wordt het eten koud en smaakt het niet meer. En daar heb ik mijn best niet voor gedaan!

Alles heeft zijn tijd. En anders smaakt het niet, of lukt het niet, of is er op een andere manier iets mis!

‘Er is een tijd om te baren....’, maar op je veertigste gaat dat moeilijk en is het niet zonder risico.

‘Er is en tijd om te sterven....’. Een negentigjarige kan zoiets zeggen en we begrijpen het. Maar als iemand van dertig dat zegt, is er iets mis.

‘Er is een tijd voor alles wat er is onder de hemel’.

Hoe komt dat? We lezen in vers 11:

‘God heeft alles wat er is de goede plaats gegeven’.

God heeft iets van die moeder die het eten op tafel zet en dan roept: ‘Tijd om te eten!’ En omgekeerd heeft die moeder iets van de Here God. Etenstijd! En dan moet je niet iets anders willen doen.

Er zijn mensen die nooit tijd hebben. Kent u er zo een? Iemand die eigenlijk nooit tijd heeft?

Bijbels gezien is er met zo iemand iets mis.

We lezen het toch: ‘God heeft alles wat er is de goede plaats in de tijd gegeven’.

En dan vraag je iets heel gewoons. En krijg je als antwoord: ‘Ik heb geen tijd’.

Niet: ‘Daarvoor is het nu de tijd niet’. Dat zou heel goed kunnen. Dan had ik niet goed op mijn horloge gekeken.

Maar: ‘Ik heb geen tijd’. Dat is bijbels gezien heel vreemd.

Geen tijd hebben.... Wie op het goede moment iets anders doet, heeft geen tijd. Je verspeelt je tijd.

‘... een tijd om te zwijgen
en een tijd om te spreken’.

Wie spreekt als er gezwegen moet worden verspeelt tijd. Want in zulke situaties blijven we praten, in woorden, eindeloos op zoek naar wat niet gezegd kon worden.

‘Sorry hoor, maar ik heb geen tijd, de vergadering van vanmiddag liep nogal uit’.

Geen tijd.

Wellicht omdat er alsmaar gepraat werd terwijl er gezwegen had moeten worden?

‘God heeft alles wat er is
de goede plaats in de tijd gegeven’.

Hier ligt de sleutel tot een goed gebruik van de tijd.

De kerkreformator Maarten Luther was een druk bezet man. Van hem is de uitspraak: ‘Ik heb tijd, als ik ’s morgens begonnen ben met tijd voor God’.

Dat is de ervaring van velen. Je stapt ’s morgens uit je bed en het vliegt je aan wat er vandaag allemaal gebeuren moet. Maar wanneer je stil wordt voor God en met Hem bespreekt wat je moet zeggen in dat moeilijke gesprek dat om 11.00 uur gepland staat en welk standpunt je moet innemen bij agendapunt 5 van de vergadering van 15.00

uur, komt er orde in de chaos. En heb je tijd om in de lunchtijd een persoonlijk gesprek te voeren met een collega wiens vrouw ernstig ziek is.

Alles heeft zijn tijd. Alles in ons leven heeft zijn tijd. Zó geeft God ons het leven. God leeft van eeuwigheid tot eeuwigheid. Hij leeft niet in brokjes tijd: vanmorgen vreugde over een prachtige zonsopgang, vanmiddag verdriet over wat mensen elkaar in Irak aandoen, vanavond barmhartigheid en genade voor een mens die voor het slapen gaan spijt heeft van lelijke woorden gezegd in een ruzie met zijn vrouw.

God is eeuwig. Hij is eeuwige vreugde en barmhartigheid en nog veel meer, alles wat tot het leven behoort. Wat dat betreft kent hij ook een eeuwig verdriet over wat op aarde niet is zoals het zou moeten zijn.

Zoals we lezen in vers 14: 'alles wat God doet, doet Hij voor altijd'. Dat is Gods eeuwigheid.

Gods schepping is niet iets van lang geleden, waarmee Hij na zes dagen ophield. Wat God doet, doet Hij voor altijd. Gods scheppen toen is ook Gods scheppen nu. God is eeuwig Schepper.

Zo'n 2000 jaar geleden wekte God op paasmorgen Jezus op uit de dood die Hij twee dagen daarvoor aan het kruis was gestorven. Wat God doet, doet Hij voor altijd.

Wie vandaag tot geloof komt in Jezus, wordt vandaag door God uit de dood van een oud leven opgewekt tot een nieuw mens. Dat is Gods eeuwigheid. Wat Hij toen met Jezus deed, doet Hij vandaag met een mens die in Jezus gelooft.

Wij zijn God niet. Wij zijn niet van de eeuwigheid maar van de tijd. Zo geeft God ons deel aan het leven dat Hij zelf van eeuwigheid tot eeuwigheid is. Wij zijn van de tijd: vandaag dit en morgen dat. Als je jong bent dit. Als je van middelbare leeftijd bent dat. Als je oud bent geworden....

Er kwam een moment, dat mensen die mij op mijn verjaardag feliciteerden er zoiets aan toevoegden als: 'Weer een jaartje ouder, hè?'

Misschien dat zij dat vroeger óók al zeiden maar dat ik dat toen nog niet hoorde. Je hoort wat je raakt!

'Weer een jaartje ouder, hè?' Het klinkt wat meewarig. Het is jammer, maar zo is het leven nu eenmaal!

'Weer een jaartje ouder, hè?' Ik heb daar een standaard reactie op ontwikkeld: 'Inderdaad, maar het alternatief is veel erger'. Als ik niet een jaartje ouder was geworden, lag ik nu op het kerkhof!

We zijn mensen van de tijd. Dat is geen tragisch lot, waarover we ons alleen maar kunnen beklagen. Dat is de grandeur voor ons mensen als schepping van God. De Eeuwige deelt het leven met ons in de tijd.

Leef het leven dan ook in de tijd! Zorgvuldig. Met hartstocht. Laat niets in de tijden van je leven ongebruikt liggen. Je jeugd niet, ook je ouderdom niet.

'Er is een tijd om te huilen
en een tijd om te lachen'.

Een tijd om te lachen.... moet je vooral doen als er iets te lachen valt. Christenen die altijd ernstig zijn hebben nog te weinig van het leven en van God begrepen.

Een tijd om te huilen.... moet je doen als er iets te huilen is.

Lachen en huilen horen bij elkaar.

In Prediker 3 zwieren ze als een danspaar samen door het leven. Uitersten arm in arm.

Wie echt gehuild heeft, kan door zijn tranen heen lachen.

‘Er is een tijd om te omhelzen
en een tijd om af te weren’.

In het algemeen gesproken, kun je zeggen dat er te weinig omhelsd wordt. We laten heel wat tijden om dat te doen ongebruikt liggen.

Maar er is ook een tijd om een omhelzing af te weren. Dat hóórt bij het omhelzen, dat je het op sommige tijden bewust niet doet. Op het moment van een ruzie met je man of vrouw, of kind. Zoiets laat zich niet eenvoudig afkussen. Een zoen erover en klaar is Kees!

Dan is een omhelzing machtsmisbruik.

Een tijd voor ruzie, voor conflict is een tijd om omhelzing af te weren, om eerst eerlijk en nuchter de problemen door te kunnen spreken.

God, de Eeuwige, schenkt ons de volheid van het leven in de opeenvolging en het contrast der tijden.

‘... Een tijd om te baren en een tijd om te sterven’. Baren/geboren worden en sterven: opeenvolging en contrast van tijden. Ze zijn elkaars tegenstellingen. En elkaars vooronderstellingen. Ze staan tegenover elkaar. En ze horen bij elkaar.

De één kan niet zonder de ander.

Zo zwieren de tijden in Prediker 3 arm in arm over de dansvloer van het leven; huilen en lachen, zwijgen en spreken, scheuren en herstellen, oorlog en vrede.

En alleen zo is er in de opeenvolging en het contrast der tijden toekomst!

Alleen zo wordt het echt Nieuwjaar.

Zo heeft Jezus geleefd, zo is Hij gestorven, zo is Hij uit de dood opgestaan.

Jezus ging in zijn leven door alle tijden heen.

‘Een tijd om te spreken
en een tijd om te zwijgen’.

Een tijd om te spreken toen Hij de bergrede uitsprak en de gelijkenis van de verloren zoon vertelde.

En een tijd om te zwijgen. Toen Hij vlak voor zijn dood in de rechtszaal vals werd beschuldigd en zweeg. Met leugen en demonie valt niet te praten.

‘Een tijd om te helen
en een tijd om te doden’.

Een tijd om te helen, toen Jezus een verlamde man deed lopen en een blinde het licht in de ogen schonk.

Een tijd om te doden. Dat deed Hij niet. Dat deden anderen Hem aan. De tijd om te doden was in zijn leven waarin Hij zelf de dood van anderen stierf. De tijd van Goede Vrijdag. En zo werd het Pasen. Zo brak echt een nieuwe tijd aan. Zo werd het in de wereldgeschiedenis Nieuwjaar.

In het geloof in Jezus laat God ons delen in de gang van Jezus door de tijden heen naar de opstanding tot nieuw leven.

Leef alle tijden in geloof met vreugde en passie. Laat niets liggen, alle momenten uit je jeugd, je middelbare leeftijd, je ouderdom.

Huilen en lachen, dansen en rouwen, spreken en zwijgen, dood en leven.

Zó worden alle dingen nieuw!

Zoals we straks zingen: Opwekking 71: Hij maakt alle dingen nieuw.

Amen.